

DECIZIE

23 februarie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Partidul Liberal,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Liberal
împotriva Comisiei Electorale Centrale, intervenient accesoriu Partidul Politic
„Șor” privind excluderea concurentului electoral din campania electorală pentru
alegerile parlamentare din 24 februarie 2019,
împotriva deciziei din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 20 februarie 2019 Partidul Liberal s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale, intervenient accesoriu Partidul Politic „Șor” privind excluderea concurentului electoral din campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

În motivarea acțiunii a indicat că la 17 februarie 2019 Comisia Electorală Centrală a emis hotărârea nr.2345 cu privire la contestațiile nr.CEC-10AP/57 și CEC-10AP/58 din 11 februarie 2019 ale lui Maxim Lebedinschi, reprezentantul cu drept de vot consultativ al Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și contestația cu nr.CEC-10AP/72 din 14 februarie 2019 a Partidului Liberal prin care a respins ca neîntemeiată și contestația nr.CEC-10AP/72 din 14 februarie 2019 a Partidului Liberal.

A menționat că Partidul Liberal a depus la Comisia Electorală Centrală contestația/sesizarea înregistrată cu nr.CEC10AP/72 prin care a solicitat admiterea contestației/sesizării, anunțarea organelor procuraturii și cele ale afacerilor interne despre încălcările comise, precum și inițierea procedurii de excludere a Partidului Politic „Șor” din campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019. Drept motiv a fost invocat faptul organizării de către concurentul electoral Partidul Politic „Șor” la data de 12 februarie 2019 a unui concert electoral în r-nul Glodeni, or. Glodeni, str. Decebal în cadrul căruia concurentul a împărțit „sacoșe electorale” în care erau oferite ceasuri. Prețul declarat de concurent de 40

lei, care a fost prezentat inclusiv și în rapoartele către CEC, este unul extrem de scăzut, ori la o simplă solicitare de ofertă a prețului pentru un astfel de dispozitiv cel mai mic preț nu coboară sub 9 USD (aproximativ 153 MDL).

A susținut că, acest gen de acțiuni sunt în contradicție atât cu prevederile Codului electoral și anume art. 41 alin. (5), care prevede că, „concuranților electorali li se interzice să ofere alegătorilor bani, să le distribuie fără plată bunuri materiale, inclusiv din ajutoare umanitare sau din alte acțiuni de binefacere, iar alin. (6) stipulează că, prevederile alin. (5) nu se vor aplica în cazul cadourilor simbolice, reprezentând publicitate electorală sau politică, confecționate din mijloace declarate de pe contul „Fond electoral”, care poartă simbolică concurentului electoral și a căror valoare de piață nu depășește 2 unități convenționale”, cât și constituie obiect al prevederilor Codului penal art.181¹ alin. (1), care prevede „oferirea sau darea de bani, bunuri, servicii ori de alte foloase în scopul determinării alegătorului să își exercite sau să nu își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale ori în cadrul referendumului”.

În asemenea circumstanțe, solicită excluderea concurentului electoral Partidul Politic „Șor” din campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

Prin hotărârea din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Liberal împotriva Comisiei Electorale Centrale, intervenient accesoriu Partidul Politic „Șor” privind excluderea concurentului electoral din campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019, a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 22 februarie 2019, în termenul prevăzut de lege, Partidul Liberal a declarat recurs împotriva hotărârii din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, anularea hotărârii Curții de Apel Chișinău și emiterea unei hotărâri noi.

În motivarea recursului a indicat că la 12 februarie 2019 în r-nul Glodeni, or. Glodeni, str.Decebal, a fost organizat un concert electoral de către Partidul Politic „Șor”.

Dintr-un local din această zonă au ieșit mai mulți cetățeni de diferite vârste cu sacoșe electorale. La întrebarea ce este în sacoșe unii au fugit, iar o doamnă a recunoscut că sunt ceasuri.

Consideră aceste fapte drept mită electorală prevăzută de art.181¹ Cod penal.

A menționat că în urma examinării documentelor de procurare a bunurilor de către Partidul Politic „Șor” a constatat și faptul că acesta a făcut cheltuieli pentru campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019 fără să fi deschis cont cu mențiunea fond electoral și înainte de termenul de înregistrare ca și concurent electoral de către CEC a Partidului Politic „Șor”, astfel fiind încălcat art. 41 Codul Electoral.

Examinând recursul declarat, studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 71 alin. (1), (5) Codul electoral, alegătorii și concurenții electorali pot contesta acțiunile/inacțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali. Depunerea cererii în

instanța de judecată trebuie precedată de contestarea prealabilă în organul electoral ierarhic superior organului al cărui act se contestă, cu excepția contestațiilor privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali, depuse direct în instanța de judecată, și a contestațiilor ce se referă la exercitarea dreptului la vot sau la administrarea alegerilor depuse la biroul electoral în ziua alegerilor.

Contestația va conține descrierea faptelor invocate ca presupuse încălcări, probele, temeiul legal, cerințele contestatarului, semnătura și datele de identitate ale persoanei care o depune. În cazul contestațiilor privind hotărârile organelor electorale, sarcina probării legalității revine acestor organe.

În conformitate cu art. 72 alin. (1), (3), (4) Codul electoral, acțiunile/inacțiunile și hotărârile organelor electorale pot fi contestate la organul electoral ierarhic superior, iar acțiunile/inacțiunile concurenților electorali – direct în instanța de judecată, în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii/identificării inacțiunii sau adoptării hotărârii. Termenul de depunere se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii sau adoptării hotărârii.

Contestația concurentului electoral nu poate fi depusă de către membrul organului electoral respectiv, dar poate fi depusă de reprezentantul concurentului electoral în organul electoral respectiv sau de o persoană împuternicită de concurentul electoral prin procură.

Conform art.74 alin. (1), (6) Codul electoral, instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

Împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat hotărârea la 21 februarie 2019, iar recursul a fost declarat la data de 22 februarie 2019.

Prin urmare, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat în termen recursul împotriva hotărârii din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La 23 februarie 2019, Partidul Politic „Șor” și Comisia Electorală Centrală au depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea recursului declarat de recurentul Partidul Liberal împotriva hotărârii din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău ca fiind neîntemeiat.

Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu criticile formulate în recurs, materialele cauzei și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Partidul Liberal neîntemeiat și care urmează să fie respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 73 alin. (7) Cod electoral, contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

Conform art. 30 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, recursul se judecă în condițiile Codului de procedură civilă.

Prin prisma art. 442 alin. (1) al Codului de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 445 alin. (1), lit.a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În prezenta cauză, Partidul Liberal a înaintat la Curtea de Apel Chișinău prezenta acțiune împotriva Comisiei Electorale Centrale prin care a solicitat excluderea concurentului electoral Partidul Politic „Șor” din campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

Drept temei s-a invocat faptul organizării de către concurentul electoral Partidul Politic „Șor” la data de 12 februarie 2019 a unui concert electoral în r-nul Glodeni, or.Glodeni, str.Decebal în cadrul căruia concurentul a împărțit „sacoșe electorale” în care erau oferite ceasuri, astfel fiind încălcat art. 41 Codul electoral.

Prin hotărârea din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră juste concluziile primei instanțe din considerentele ce urmează.

Conform art. 26 Codul electoral, în perioada electorală, Comisia Electorală Centrală are următoarele atribuții:

a) coordonează activitatea tuturor organelor electorale în vederea pregătirii și desfășurării alegerilor în condițiile prezentului cod;

b) supraveghează executarea prevederilor prezentului cod și ale altor legi care conțin dispoziții referitoare la desfășurarea alegerilor;

c) constituie circumscripțiile electorale și consiliile electorale de circumscripție și supraveghează activitatea acestor consilii;

d) în baza datelor prezentate de Ministerul Justiției, publică lista partidelor și altor organizații social-politice care au dreptul de a participa la alegeri, înregistrează candidații și persoanele de încredere ale acestora în cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale;

e) distribuie mijloacele financiare prevăzute pentru desfășurarea alegerilor; verifică asigurarea consiliilor și birourilor electorale cu localuri, cu mijloace de transport și de telecomunicație, examinează alte chestiuni ce țin de asigurarea tehnico-materială a alegerilor;

f) stabilește modelul buletinelor de vot, al listei electorale de bază, al listei suplimentare și al celei pentru votarea la locul aflării, al proceselor-verbale ale ședințelor consiliilor și birourilor electorale, al declarației cu privire la venituri și proprietate a candidaților și al altor acte ce țin de desfășurarea alegerilor, precum și modelul urnelor de vot și cel al ștampilelor consiliilor și birourilor electorale;

g) examinează comunicările autorităților publice în probleme ce țin de pregătirea și desfășurarea alegerilor;

h) soluționează chestiuni privind modul de participare la alegeri a cetățenilor care în ziua votării se află în afara teritoriului țării;

i) asigură monitorizarea respectării principiului egalității între femei și bărbați în campania electorală pentru alegeri parlamentare și pentru alegeri locale;

j) face bilanțul alegerilor în întreaga țară și, după caz, prezintă Curții Constituționale raportul cu privire la rezultatele alegerilor;

k) emite hotărâri referitoare la activitatea consiliilor electorale de circumscripție și birourilor electorale ale secțiilor de votare, la procedurile electorale, la modul de organizare și desfășurare a alegerilor și la chestiunile tehnico-administrative;

l) asigură instruirea funcționarilor electorali și oferă alegătorilor informații electorale prin intermediul mass-mediei și oricând la cerere;

m) examinează cererile și contestațiile asupra hotărârilor și acțiunilor consiliilor electorale de circumscripție și birourilor electorale ale secțiilor de votare, adoptă hotărâri executorii pe marginea lor;

n) decide degrevarea de atribuțiile de la locul de muncă permanent a membrilor consiliilor electorale pe perioada activității lor în componența acestora, determină numărul de membri ai birourilor electorale care pot fi degrevați și termenul pentru care sînt degrevați;

o) asigură efectuarea celui de al doilea tur de scrutin, a votării repetate, a alegerilor anticipate, noi și parțiale, în condițiile prezentului cod;

p) adună informații privind prezentarea alegătorilor la votare, face totalurile preliminare ale alegerilor și aduce la cunoștință publică rezultatele finale;

r) aplică sancțiunile prevăzute de prezentul cod pentru încălcarea legislației electorale și a celei cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Conform art. 75 alin. (2), alin. (5), alin. (6) Cod electoral, pentru încălcarea legislației electorale, Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție poate aplica grupului de inițiativă sau concurenților electorali următoarele sancțiuni:

a) avertisment;

b) anularea înregistrării grupului de inițiativă;

c) intentarea procesului contravențional conform legislației;

d) lipsirea de alocații de la bugetul de stat, ca sancțiune de bază sau complementară;

e) solicitarea anulării înregistrării concurentului electoral.

Anularea înregistrării se aplică la solicitarea Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul alegerilor locale – și la solicitarea consiliului electoral de circumscripție, prin hotărîre judecătorească definitivă care constată:

a) folosirea de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedecarate sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral;

b) utilizarea de către concurentul electoral a mijloacelor financiare din străinătate;

c) nesuspendarea din funcție de către candidatul care are această obligație. În acest caz se anulează înregistrarea candidatului independent sau se exclude din lista concurentului electoral candidatul respectiv;

d) încălcarea de către concurentul electoral a prevederilor art.52 alin.(3).

În cazurile prevăzute la alin.(5), Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție adresează o cerere de anulare a înregistrării concurentului electoral, prin adoptarea unei hotărâri în acest sens, Curții de Apel Chișinău, în cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale, sau instanței de judecată în a cărei rază teritorială se află consiliul electoral respectiv, în cazul alegerilor locale generale sau al alegerilor locale noi. Instanța de judecată va examina cererea și va emite o hotărâre asupra acesteia în decursul a 5 zile, dar nu mai târziu de ziua anterioară alegerilor.

Din conținutul normelor de drept citate se deduce că anularea înregistrării concurentului electoral poate avea loc doar în cazurile expres prevăzute de lege.

În acest sens, instanța de recurs constată că prima instanță corect a apreciat că situația invocată de contestatar nu se încadrează în cerințele legale ce reglementează modalitatea de anulare a înregistrării concurentului electoral și respectiv excluderea concurentului electoral din cursa electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019 or, Codul electoral operează cu noțiunea de anulare a înregistrării concurentului electoral din lista concurenților electorali pentru situațiile menționate, însă doar la solicitarea organelor electorale, anume la solicitarea Comisiei Electorale Centrale în cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale, iar în cazul alegerilor locale – și la solicitarea consiliului electoral de circumscripție, prin hotărâre judecătorească definitivă.

La caz, Colegiul constată că Partidul Liberal contrar prevederilor legale a înaintat prezenta acțiune împotriva unui pârât necorespunzător, iar pretențiile înaintate nu se încadrează în temeiurile pentru anularea înregistrării unui concurent electoral. Instanța de judecată poate să anuleze înregistrarea unui concurent electoral numai în baza solicitării înaintate de Comisia Electorală Centrală, iar exercitarea dreptului la adresare către instanță cu o asemenea cerere este discreționară, la care comisia nu poate fi obligată.

În circumstanțele expuse, prin prisma normelor precizate și faptelor expuse, instanța de recurs consideră corectă concluzia primei instanțe prin care s-a considerat neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Liberal împotriva Comisiei Electorale Centrale, intervenient accesoriu Partidul Politic „Șor” privind excluderea concurentului electoral din campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

Instanța de fond a determinat corect circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii, aplicând corect normele de drept material și procedural.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține hotărârea din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), art. 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Partidul Liberal.

Se menține hotărârea din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Liberal împotriva Comisiei Electorale Centrale, intervenient accesoriu Partidul Politic „Șor” privind excluderea concurentului electoral din campania electorală pentru alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Valeriu Doagă

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan

Victor Burduh